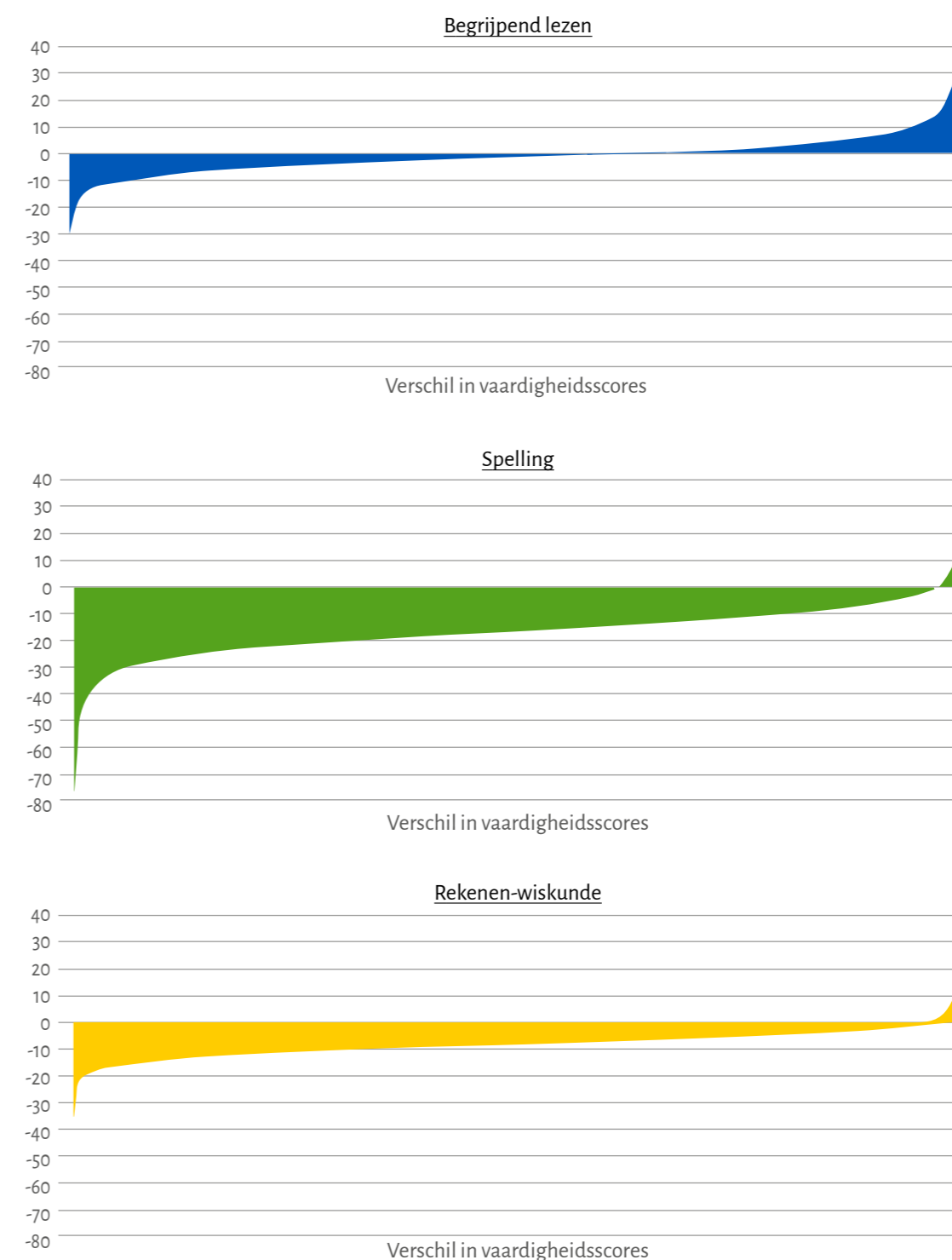

Scholen verschillen in de gevolgen van de eerste schoolsluiting voor de leergroei

Gedurende de tweede helft van het schooljaar 2019/20 is er een (gedeeltelijke) schoolsluiting geweest in het primair onderwijs vanwege de COVID-19-crisis. Wat is het gevolg geweest voor de leergroei bij leerlingen in het reguliere basisonderwijs? In dit factsheet belichten we enkele van de landelijke gevonden verschillen tussen scholen. We kijken daarbij naar de groei in de Cito-vaardigheidsscores bij begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde tussen de middentoets (M-toets: normale afname in januari-februari) en de eindtoets (E-toets: normale afname in mei-juni).

In dit factsheet zetten we eerst, in **Figuur 1**, alle scholen op een rij. We kijken daarbij naar het verschil in absolute leergroei sinds COVID-19 (schooljaar 2019/20) ten opzichte van de twee jaar vóór COVID-19 (gemiddelde van 2017/18 en 2018/19). De meeste scholen hebben te maken gehad met een lagere leergroei. Het aandeel scholen dat een lagere leergroei heeft varieert van 64% van de scholen bij begrijpend lezen tot 97% van de scholen bij spelling en rekenen-wiskunde. Echter de mate waarin de leergroei lager is verschilt. Bij de 10% scholen met de grootste daling was dit meer dan 13 punten voor begrijpend lezen, waar de gemiddelde daling over alle scholen in leergroei 'slechts' 1 punt is. Bij spelling was dit bij de 10% scholen met de grootste daling meer dan 34 punten (gemiddelde daling bijna 17 punten), en bij rekenen-wiskunde ruim 17 punten (gemiddelde daling 8 punten).

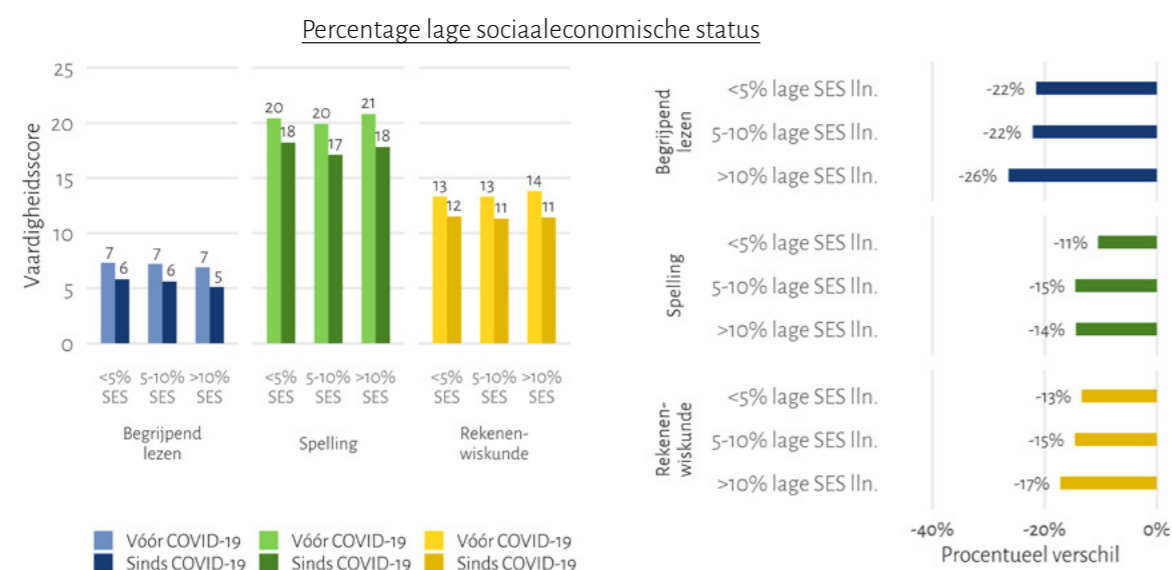

Figuur 1 Absoluut verschil in vaardigheidsscores tussen de jaren vóór COVID-19 en sinds COVID-19 per school

In de volgende figuren vergelijken we de leergroei in de tweede helft van het afgelopen schooljaar 2019/20 (= sinds COVID-19) met de 'normale' leergroei in dezelfde periode daarvoor (gemiddelde van 2017/18 en 2018/19 = vóór COVID-19). In ieder linker figuur ziet u de absolute leergroei voor verschillende typen scholen voor de drie domeinen afzonderlijk. Daarmee ziet u op welke typen scholen leerlingen in absolute zin zijn gegroeid. In ieder rechter figuur ziet u in hoeverre de leergroei sinds COVID-19 lager is dan vóór COVID-19, uitgedrukt in percentages. Daarmee kunt u makkelijk zien bij welk type scholen de vertraging in de leergroei het grootst is geweest.

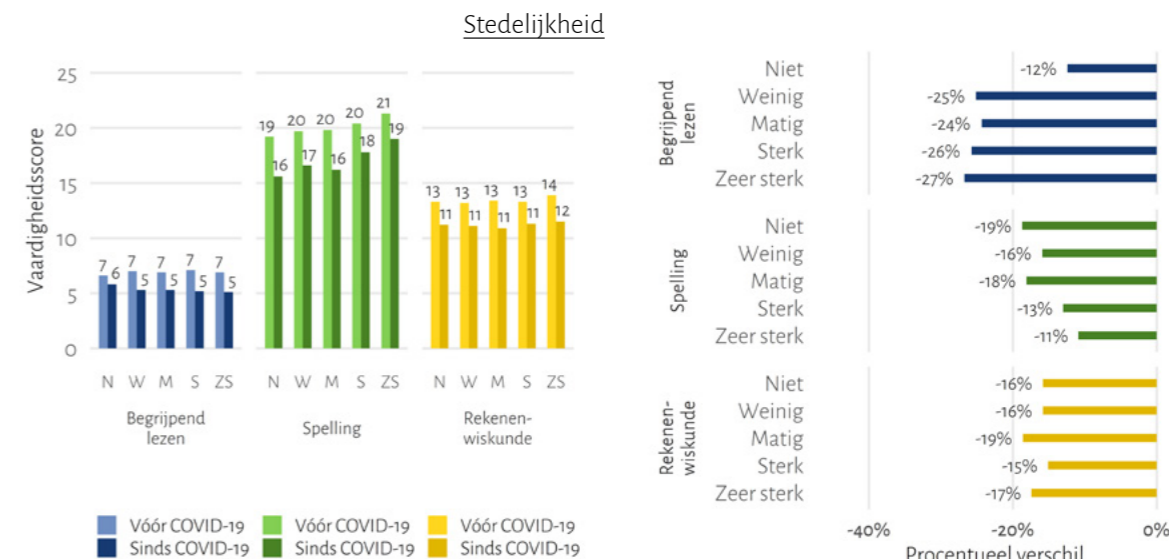
Zoals in het factsheet over de gevolgen voor leerlingen met bepaalde achtergrondkenmerken al is aangegeven, waren de gevolgen van COVID-19 groter voor leerlingen waarvan de ouders een lage sociaaleconomische status (SES)¹ hebben. In alle onderstaande analyses hebben we hiermee rekening gehouden. Alle besproken verschillen zijn significant.

Eerder² lieten we zien dat de vertraging in leergroei bij leerlingen met een lage-SES ongeveer anderhalf keer zo hoog is als bij leerlingen met een hoge-SES. Maar ook als we hiermee rekening houden, zien we in **Figuur 2** dat scholen met een hoog percentage lage-SES-leerlingen het relatief slecht doen. Het verschil bedraagt zo'n 4-5 procentpunten met scholen die een lager percentage lage-SES-leerlingen hebben. Bovenop de lagere leergroei voor lage-SES-leerlingen is er dus ook nog een effect als een leerling op een school met veel lage-SES-leerlingen zit. Dit kan komen omdat hetzij laag-SES-leerlingen op dit soort scholen zwaarder getroffen worden, of omdat ook de overige leerlingen op deze scholen meer getroffen worden.

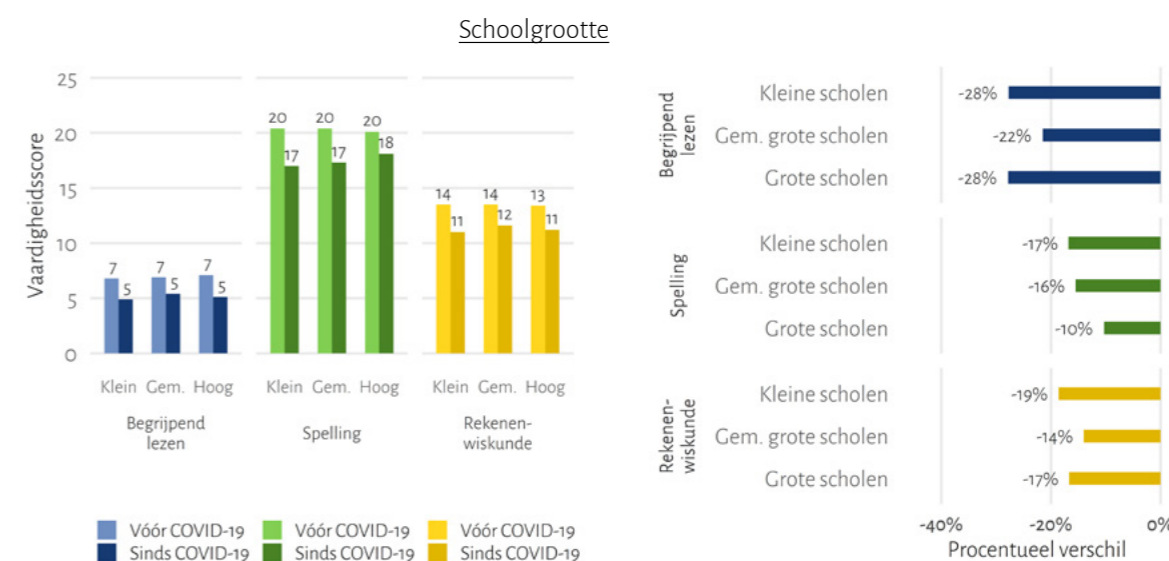
Figuur 2 Gemiddelde leergroei begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde: absoluut en procentueel verschil uitgesplitst naar het percentage leerlingen met een lage sociaaleconomische status op school

1 De sociaaleconomische status van een leerling is gebaseerd op het opleidingsniveau van een of beide ouders. Indien deze onbekend was dan is dit aangevuld met informatie over het huishoudinkomen.
2 Zie factsheet: Sommige leerlingen extra gedupeerd door eerste schoolsluiting www.nationaalcohortonderzoek.nl/factsheets

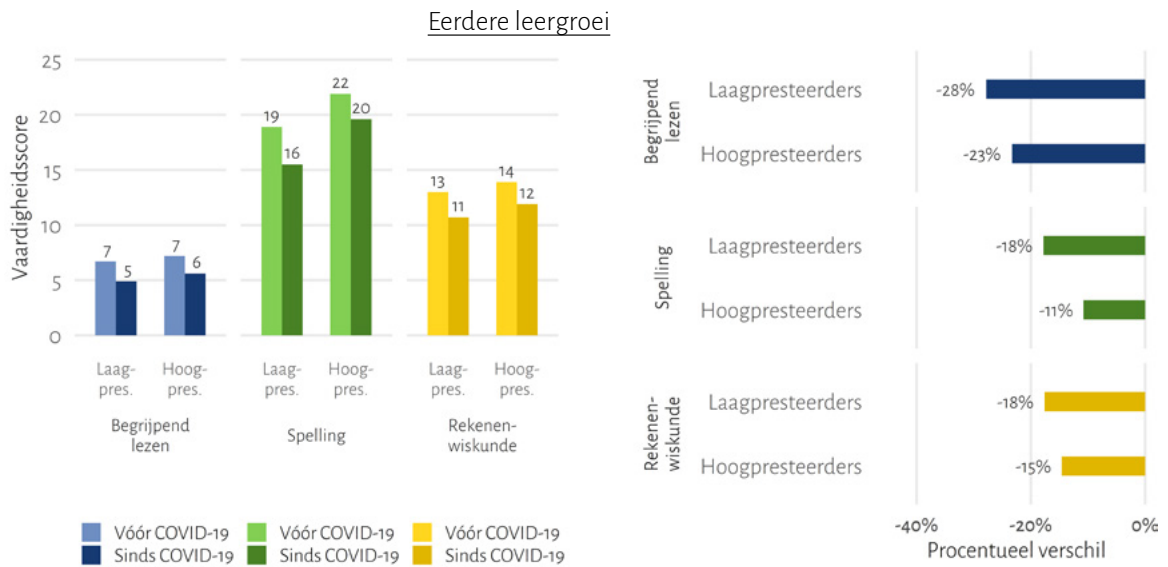
Figuur 3 Gemiddelde leergroei begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde: absoluut en procentueel verschil uitgesplitst naar de stedelijkheid van de school

Scholen verschillen ook enigszins naarmate ze in een meer stedelijk gebied gelegen zijn of in een meer landelijk gebied, al wijzen de verschillen niet altijd in dezelfde richting. Bij begrijpend lezen zien we in **Figuur 3** dat de terugval in leergroei het laagst is in niet-stedelijke gebieden en bij spelling juist in de (zeer) sterk stedelijke gebieden. Bij rekenen-wiskunde zijn er nauwelijks verschillen.

Figuur 4 Gemiddelde leergroei begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde: absoluut en procentueel verschil uitgesplitst naar de schoolgrootte

De vertraging in leergroei bij spelling en rekenen-wiskunde verschilt ook naar schoolgrootte. **Figuur 4** laat zien dat de vertraging in leergroei bij beide domeinen het grootst is bij kleine scholen (minder dan 141 leerlingen). Bij spelling is de achteruitgang in leergroei het kleinst bij grote scholen (meer dan 220 leerlingen) en bij begrijpend lezen en rekenen-wiskunde juist bij de middelgrote scholen (141 tot 220 leerlingen).

Figuur 5 Gemiddelde leergroei begrijpend lezen, spelling en rekenen-wiskunde: absoluut en procentueel verschil uitgesplitst naar de eerdere leergroei op school

Zijn scholen die eerder een relatief hoge leergroei wisten te bereiken ook in staat om de achteruitgang in het COVID-jaar te beperken? In **Figuur 5** is te zien dat dit inderdaad het geval is. We hebben de scholen ingedeeld in twee groepen: scholen met de 50% hoogste leergroei vóór COVID-19 en scholen met de 50% laagste leergroei vóór COVID-19. De scholen die eerder een hoge leergroei lieten zien, blijken ook in staat om de gevolgen van COVID-19 te dempen. De verschillen zijn het grootst bij spelling (-11% versus -18%), maar ook bij de andere twee domeinen zien we verschillen van 3-4 procentpunten.